

YENİ TREND: ALTMETRİKLER

Abdulsamet GÖKÇE¹

Altmetrikler Nedir?

Bilimsel ve akademik yayıncılıkta yeni ortaya çıkan, yayınların etkileşim miktarını ölçen, 'etki faktörü' ve 'h endeksi' gibi geleneksel ölçümlere alternatif bir ölçüm olan bu sisteme 'Alternatif metrikler' veya 'Article Level Metrics', yani kısaca 'altmetrikler' denir.

Altmetrikler tanımı 2010 yılında öne sürülmüştür. Bilimsel araştırmalar, dergi gibi basılı yayınların ötesine geçtikçe, geleneksel etki ölçütleri de artık yetersiz kalmaya başlamıştır. Atıflar, günümüz akademik dünyasının ancak belirli bir kısmını oluşturur duruma gelmiştir. Web siteleri, sosyal medya, görsel medya, ana akım medya gibi araçlar hayatımızda her geçen gün daha fazla yer kapladıkça yeni bir ölçüt sistemine ihtiyaç duyulmuştur.

Dergide yayımlanan makaleler de artık elektronik ortamda yayımlandığından kaç kere ziyaret edildiklerini, kullanıldıklarını ve paylaşıldıklarını görebiliyoruz.

Altmetrikler de binlerce kaynağı tarayarak bu bağlantıları ve alıntıları arar. Bahsedilenin hangi araştırmaya atıfta bulunduğunu belirlemek için bu bağlantıları takip eder ve sonuç sayfasında bunu eşleştirir.

Altmetrikler şu gibi sorulara cevap verebilir.

- Kaç kez paylaşıldı? (Facebook, twitter, LinkedIn vb.)
- Çalışmamı kimler okuyor? (Mendeley vb.)
- Kaç kez indirildi?
- Hangi ülkeler araştırmama bakıyor?
- Araştırmacılar, benim araştırmam hakkında yorum yapıyor mu?

¹ Dr., Genveon, drabdulsametgokce@gmail.com

Ayrıca Mendeley okuyucularının, Dimensions alıntı sayılarının ve CiteULike yer imleri puana dahil edilmez. Bunun nedeni, araştırmadan gerçekte kimin bahsettiğini veya referansta bulunduğu gösterilememesindedir.

3-) Yazar: Atıf yapan yazarın bir dergi yayıncısı mı yoksa etkili bir akademisyen olup olmadığına bakılır.

Altmetriklerin kullanımındaki tartışmalar

Diğer metrikler gibi, altmetrikler de kişinin belirgin etkisini artırmak için kendi kendine alıntı yapma, sayılar üzerinde oynama ve diğer mekanizmalara eğilimlidir. Altmetriklerin verileri üzerinde oynanabilir: örneğin, beğeniler ve bahsetmeler satın alınabilir.

Altmetriklerin standartlaştırılması alıntılardan daha zor olabilir. Çevrimiçi popülerlik bilimsel değerlere eşit olmayabilir. Bazı popüler çevrimiçi alıntılar, daha fazla araştırma keşfi üretmenin değerinden uzak olabilirken, bilimle ilgili büyük öneme sahip bazı teorik odaklı veya azınlık hedefli araştırmalar çevrimiçi olarak manipüle edilebilir. Örneğin, 2011'de biyotıp alanında en çok tweetlenen makaleler, meraklı veya komik içerik, potansiyel sağlık uygulamaları ve felaketlerle ilgiliydi.

Metriklerin, araştırmanın nasıl yayıldığını ve kullanıldığını izlemenin sonuçlarından yalnızca biri olduğu akılda tutulmalıdır. Altmetrikler dikkatlice yorumlanmalıdır. Bir makaleye ne sıklıkta atıfta bulunduğu bilmekten daha önemlisi, hangi makalelerin alıntı yaptığınıdır. Bu bilgi, araştırmacıların çalışmalarının alanı nasıl etkilediğini (ya da etkilemediğini) görmelerini sağlar.

Metrik sağlayıcıları ayrıca tipik olarak, metriklerin hesaplandığı bilgilere erişim sağlar. Örneğin, Web of Science hangi makalelerin alıntılı olduğunu gösterir, ImpactStory hangi Wikipedia sayfalarının makaleye atıfta bulunduğunu gösterir ve CitedIn hangi veritabanlarının makaleden veri çıkarıldığını gösterir.

Anketler, ankete katılanların yaklaşık yarısının sosyal medyanın akademik etki üzerindeki etkisine ilişkin kararsız tutumlara sahip olduğunu ve araştırma çalışmalarını sosyal medyada hiçbir zaman duyurmadığını göstermiştir. [5]

Açık bilim ve sosyal medya kullanımındaki değişimle birlikte, disiplinler ve kurumlar arasındaki tutarlı altmetriklerin benimsenmesi daha olasıdır.

KAYNAKLAR

1. Garfield, E. (1955). Citation indexes for science: A new dimension in documentation through association of ideas. *Science*, 122(3159), 108-111.
2. <https://en.wikipedia.org/wiki/Altmetrics>
3. <https://www.altmetric.com/blog/scoreanddonut/>
4. <https://www.altmetric.com/blog/scoreanddonut/>
5. "Reports". *Science, Media and the Public*. 2014-09-11. Retrieved 2018-04-12